

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA
VALSTYBINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO FONDO TARYBOS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 m. vasario 8 d. Nr. NP-2

Vilnius

Posėdis įvyko 2017 m. sausio 30 d.
Posėdžio pirmininkė Inga Juozapavičienė
Posėdžio sekretorė Rinalda Akelytė
Dalyvavo: posėdžio dalyvių sąrašas pridedamas

DARBOTVARKĖ:

1. Darbotvarkės svarstymas ir tvirtinimas.
2. 2017 m. Fondo prioritetų aptarimas ir tvirtinimas.
3. Prof. I. Misevičienės kreipimosi į Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetą svarstymas (pridedama: kreipimasis; SAM atsakymo kopija; posėdžių, kuriuose priimti sprendimai dėl atskirųjų nuomonių svarstymo, apsvaistytos nuomonės ir pan.);
4. 2017 m. Fondo pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas (pridedamas SAM projektas);
5. Sporto klubo „Budora“ prašymo nagrinėjimas ir atsakymo pateikimas (prašymas pridedamas).
6. Kiti klausimai Tarybos narių informacijai: Fondo ataskaitos rengimas, Tvarkos aprašo koregavimas ir kt.

SVARSTYTA: Posėdžio pirmininkė įvertinusi dalyvaujančių posėdyje Tarybos narių skaičių konstatavo, kad kvorumas yra. Posėdžio pirmininkė patvirtino posėdžio darbotvarkę.

Pirmininkė pasiūlė pereiti prie antro posėdžio klausimo „2017 m. Fondo prioritetų aptarimas ir tvirtinimas“. Inga Juozapavičienė padėkojo Tarybos nariams, kurie teikė pasiūlymus šiam darbotvarkės klausimui. Fondo pirmininkė informavo, kad buvo susitikusi su ministru (susitikime taip pat dalyvavo A. Ščeponavičius, R. Sketerskienė), aptarti, kokie yra keliami uždaviniai Fondui, ko yra tikimasi iš Fondo 2017 m. Atsižvelgiant į tai, kas buvo aptarta su ministru, kaip Narkotikų tabako ir alkoholio departamento atstovė teikė savo siūlymus 2017 m. prioritetams (atskiroje srityje), kurie diskusijų metu gali keistis. Šio posėdžio metu ji pasiūlė aptarti, ar tvirtinant 2017 m. prioritetus bus pasilikta prie dviejų sričių, t. y. alkoholio ir psichikos sveikatos, ar būtų svarstoma dar ir trečia sritis. Pirmininkės nuomone, svarbu labai aiškiai ir tiksliai suformuluoti prioritetines kryptis, kad vėliau, vertinant paraiškas neliktų vietos neefektyvioms veikloms ir nekokybiškiems projektams.

Pirmininkė informavo, kad šiandienos posėdžiui dar nėra gauta suderintų Sveikatos apsaugos ministerijos siūlomų 2017 m. prioritetų. Todėl paprašė ministerijos deleguotų Tarybos narių pateikti informaciją šiuo klausimu, nes be pagrindinės institucijos, kuri atsakinga už Fondą siūlymų, Taryba negalėtų tvirtinti prioritetų.

Audrius Ščeponavičius informavo, kad sausio 25 d. ministerijos vadovybei buvo pateikti prioritetų 2017 metams siūlymai. Buvo gautas atsakymas, kad siūlomi prioritetai neatitinka ministerijos vadovybės lūkesčių, todėl buvo paprašyta skirti daugiau laiko šio klausimo sprendimui. Ministrui buvo pateiktos siūlomos prioritetinės sritys: alkoholio vartojimo prevencijos ir savižudybių prevencijos sritis, bet dėl šių sričių prioritetų, kuriuos pateikė SAM Fondo tarybos atstovai, ministerijos vadovybės nuomone reikėtų dar pasvarstyti.

Inga Juozapavičienė priminė susirinkusiems, kad vadovaujantis Fondo nuostatais iki vasario 1 d. Fondo taryba privalo patvirtinti prioritetus 2017 m., tačiau realiai vertinant susidariusią situaciją šiai datai prioritetai patvirtinti nebus, kadangi be ministerijos pozicijos nėra ką tvirtinti. Taryba susidūrė su situacija, kuri nuo jos nepriklauso. Pirmininkė paprašė Tarybos narių pasisakyti.

G. Maksimaitytės nuomone negerai, kad yra pažeidžiami terminai, bet neišgryninus finansuojamų sričių ir jų prioritetų priimti sprendimus nebūtų gerai.

V. Murauskaitės nuomone ar nevertėtų Fondui palaukti, kol 2016 m. finansuoti projektai bus užbaigti, bus gautos jų atsiskaitymo ataskaitos, bus pakeisti Tarybos nuostatai, patobulintas konkursų Tvarkos aprašas ir tuomet svarstyti naujus prioritetus. Kadangi Fondo lėšos neprapuola jos yra kaupiamos gal nevertėtų skubėti, toks buvo ir Nacionalinės sveikatos tarybos siūlymas.

Atsakydama į V. Murauskaitės pasiūlymą I. Juozapavičienė atkreipė dėmesį, kad palaukti projektų įgyvendinimo pabaigos, įvertinti kas davė ar nedavė rezultatų taip greit būtų neįmanoma, nes prevencinių projektų rezultatų iš esmės taip greit nepamatuosi. Be to 2016 m. projektai baigiasi apie spalio mėnesį, o tai reiškia, kad Fondas praranda visus metus. Siekiant efektyvumo, taip pat labai svarbu įvertinti šias aplinkybes.

M. Stričkos nuomone yra būtina padiskutuoti ir dėl finansinių proporcijų paskirstymo tarp prevencinių projektų, socialinės reklamos ir mokslinių tyrimų sričių. Jo nuomone reikėtų didinti lėšų dalį būtiniams moksliniams tyrimams alkoholio vartojimo ir savižudybių prevencijos srityse.

Posėdžio pirmininkė informavo Tarybos narius, kad šiuo metu Fondo administratorius rengia Tvarkos aprašo keitimus, su kuriais Tarybos nariai bus supažindinti ateinančių posėdžių metu. Bus svarstoma paraiškos formos, vertinimo formos ir pan. keitimai. Taip pat ir lėšų paskirstymo proporcijos tarp sričių bus aiškiai išdiskutuotos ir esant poreikiui jos bus keičiamos. Tai yra esminiai būsimų posėdžių klausimai.

I. Juozapavičienė informavo, kad kalbant apie socialinę reklamą, vadovybės nuomone, būtų tikslinga finansuoti ne reklamos kūrimą, bet finansuoti jau pagamintų reklamų adaptavimą Lietuvai. Pirmininkė iškėlė klausimą, kaip tokiu atveju būtų sprendžiami jau sukurtų produktų panaudojimo teisiniai klausimai, kas ir kokia apimti įgytų/perduotų teises į sukurtus produktus, kas užtikrins, kad nebūtų pažeidžiama idėjos koncepcija ir pan.

G. Maksimaitytė informavo, kad būtų atrinkti videoklipai gauti iš PSO ir už jų demonstravimą jokių autorinių mokesčių mokėti nereikėtų.

Tarybos nariai, kaip Ministerijos siūlomą pavyzdį, peržiūrėjo du reklaminius filmus alkoholio vartojimo prevencijos tema.

M. Stričkos nuomone filmus reikėtų perfilmuoti keičiant aktorių tipažus į artimus mūsų regionui, kad žiūrovui būtų lengviau tapatinti save su klipo herojumi. Specialistų nuomone žinutės poveikumas visuomet būna didesnis, jeigu ji būna pritaikyta kultūrinei aplinkai.

G. Maksimaitytės manymu, perfilmavimas yra finansiškai tolygus naujo klipo filmavimui, tik su pasisavinta idėja, o tai jau tikrai gresia teisiniais autorinių teisių pažeidimais. Adaptuojant klipą pvz. tik uždedant lietuviškus titrus arba lietuviškai įgarsinant, kalbama tik apie klipo transliavimą.

M. Stričkos nuomone galimybė iš anksto žinoti socialinės reklamos vizualizaciją yra gera, tai apsaugotų nuo galimybės „pirkti katę maiše“, kai galutinis rezultatas dažnai yra sužinomas beveik projektui pasibaigus. Jeigu Taryba patvirtintų ir skirtų lėšas socialinei reklamai, tokia jos finansavimo forma pasiteisintų.

I. Juozapavičienės manymu, siekiant, kad atrinktos reklamos nedubliuotų kitų ministerijų ir institucijų temų ir veiklų, Taryba turėtų itin atsakingai atrinkti rodomų vaizdo klipų, kurie būtų adaptuojami, turinį.

M. Stričkos nuomone yra būtina turėti centrinę instituciją, kuri nuo A iki Z prisiimtų visą atsakomybę už žinučių žiūrovui parengimo ir ištransliavimo turinį.

A. Margelis priminė, kad ankstesnių posėdžių metu Taryba yra priėmusi sprendimą, kad tokia institucija yra SAM.

H. Varnienės siūlymu patys pareiškėjai galėtų atsinešti savo atrinktus vaizdo klipus.

G. Maksimaitytės nuomone šis pasiūlymas netinkamas, nes Taryba susidurtų su įvairiais teisiniais vaizdo klipų naudojimo klausimais. Kas būtų jeigu skyrus finansavimą soc. reklamos projektui paaiškėtų, kad yra neišspręsti teisiniai klipo naudojimo klausimai? Arba kitu atveju, pareiškėjas sumokėtų už klipo naudojimą, o Taryba to projekto neatrinktų. Būtų neteisinga pareiškėjo atžvilgiu.

Tarybos pirmininkė kreipėsi į posėdžio dalyvius su klausimu, ar Taryba iš principo pritartų tokiam soc. reklamos finansavimo modeliui?

Tarybos nariai vienbalsiai pritarė, kad finansuojamas būtų ne soc. reklamos kūrimas, bet jau sukurtos reklamos adaptavimas. Tačiau aiškiai buvo pažymėta, kad tokiu atveju Ministerija prisiima visą atsakomybę už video atrinkimą ir jų naudojimo teisinius aspektus.

Tarybos narė G. Maksimaitytė pažadėjo sekančiam Tarybos posėdžiui atrinkti daugiau vaizdo klipų, kurie galėtų būti teikiami soc. reklamos adaptavimui.

Tarybos pirmininkė pasiūlė pakalbėti apie mokslinių tyrimų finansavimą. Ji atkreipė dėmesį, kad liko praeitų metų neįgyvendinti moksliniai tyrimai, skirti vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimo prevencijos priemonių kokybės, veiksmingumo ir ekonominio atsiperkamumo vertinimui bei tyrimai, skirti pagalbos kenčiančiam ar bandžiusiam nusižudyti asmeniui prieinamumo ir veiksmingumo vertinimui, taip pat tyrimai, skirti alkoholinio vaisiaus sindromo paplitimo ir priežastingumo vertinimui. Taip pat yra gauti Tarybos narės V. Murauskaitės siūlymai, ir kai kurie iš jų yra artimi šiems praeitų metų prioritetams. Todėl gal būtų tikslinga juos apsvarstyti dėl įtraukimo į 2017 m. mokslinių tyrimų prioritetus.

M. Stričkos nuomone patyčios mokyklose ir jų tyrimai tikrai yra svarstyтина sritis. Galima būtų ją susieti su SADM pasiūlymu dėl mokslinių tyrimų šioje srityje.

J. Januševičienės manymu nereikėtų remtis vien kitų šalių ir tarptautinių organizacijų atliktais tyrimais, nes, kaip rodo praktika, jie ne visuomet tinka Lietuvai. Būtų tikslinga atlikti keletą rimtesnių mokslinių tyrimų, kurių pagrindu vėliau būtų galima vykdyti kitas veiklas, ne vien Fondo lėšomis.

M. Strička kalbėdamas apie siūlomą „Specialistų ir /ar NVO narių kompetencijų tobulinimas diegiant ankstyvųjų alkoholio vartojimo rizikos nustatymo ir trumpųjų intervencijų priemones“ prioritetą atkreipė dėmesį, kad yra labai gražus pavyzdys, kuomet Lietuvos sveikatos mokslų universitetas jau yra parengęs Alkoholio vartojimui sumažinti trumposios intervencijos klausimyną, todėl šioje srityje jau nebereikėtų daryti išsamių tyrimų, reikėtų tik sugalvoti, kaip pasitelkus bendrosios praktikos gydytojus ir juos vienijančias asociacijas, įdiegti pilotinius projektus praktikoje. Iš Fondo lėšų galima būtų finansuoti pilotus projektus.

Inga Juozapavičienė atkreipė Tarybos narių dėmesį, kad kalbama apie sveikatos specialistų mokymus ir jų motyvavimą daryti šią darbą. Ji akcentavo, kad svarbu šiuo klausimu padiskutuoti su Higienos institutu, kuris jau yra atlikęs šios intervencijos technologijos vertinimą ir užklausti jo nuomonės kokios būtų šių projektų įgyvendinimo galimybės. Toks prioritetas yra pasiūlytas, reikia jį tik gerai išdiskutuoti.

Audriaus Ščeponavičiaus nuomone alkoholio vartojimui sumažinti trumposios intervencijos turėtų būti finansuojama iš PSDF lėšų, kaip rutininė kasdieninė veikla. Šis procesas pareikalautų papildomų valstybės investicijų, todėl tai neturėtų būti finansuojama Fondo lėšomis.

Inga Juozapavičienė pasiūlė diskusijas pratęsti tuomet, kai bus pateikti visi siūlomi prioritetai.

Posėdžio pirmininkės manymu, kalbėdama apie prevencinius projektus Taryba turėtų labai tiksliai apibrėžti tuos projektus, kiek tų projektų turėtų būti ir kokios būtų tikslinės grupės.

J. Januševičienės manymu išsigryninti reikėtų, bet neužkertant kelio vienoms grupėms ir proteguojant kitas.

H. Varnienės manymu kalbant apie prevencinius projektus, labai svarbu yra projektų idėjų tęstinumas.

G. Maksimaitytės manymu reikėtų kalbėti apie projektus ne vieniems metams, o dviem arba trim.

I. Juozapavičienė priminė, kad pernai šios idėjos buvo atsisakyta todėl, kad lėšos skirtos projektams dviems ir daugiau metų finansuoti turėtų būti kaupiamos ir Tarybos nuomone tai nėra tikslinga.

Ž. Žukauskaitė - Kasparienė (kaip ŠMM atstovė) atkreipė dėmesį, kad švietimo sistemoje psichologinė pagalba yra itin blogoje situacijoje. Mokyklos psichologinės pagalbos beveik negauna, nors nuo rugsėjo 1 d. psichologinę pagalbą turėtų gauti kiekvienas ikimokyklinukas, jeigu jam reikia, visi tėvai, ir visa suaugusiųjų bendruomenė toje įstaigoje. Jos manymu gal numatant prioritetus būtų galima kažkiek prisidėti prie šios problemos sprendimo.

Inga Juozapavičienės manymu kalbėdami apie prioritetus turime labai gerai išgryninti problemas, nes turime labai ribotą lėšų kiekį.

M. Stričkos nuomone kalbant apie projektų kompleksiskumą, ko trūko praėjusiais metais, gal pačios savivaldybės turi pasirengusios planus veikloms ir joms trūksta tik papildomų investicijų, todėl jeigu atsirastų galimybė savivaldybėms teikti paraiškas, kompleksinės pagalbos savižudybių prevencijos, o Fondas galėtų jas finansuoti, tai matyčiau didelę naudą. Nes jeigu mes finansuosime NVO, tai naudos būtų labai mažai.

I. Juozapavičienė patikslino, kad šis siūlymas, jeigu mes atidarytumėm pareiškėjų vartus iš NVO į savivaldą, tai nereikia, kad nebūtų galima atidaryti galimybes tapti pareiškėjais Valstybės institucijoms ir tai reikėtų, kad suteikiame galimybę dalyvauti visiems. Tai klausimas Tarybos svarstymui. Pirmininkė paprašė SAM atstovų derinant prioritetus atsižvelgti į tai ką Taryba šiandien aptarė. Sekanti planuojamo Fondo tarybos posėdžio, kurio metu bus tvirtinami 2017 m. prioritetai, data Tarybos narių siūlymu būtų vasario 14 d.

Kadangi trečias darbotvarkės klausimas „Prof. I. Misevičienės kreipimosi į Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetą svarstymas“ susijęs su Fondo pirmininkės asmeniu I. Juozapavičienė nusišalino nuo klausimo svarstymo. Posėdžio pirmininkavimą perėmė Fondo tarybos pirmininko pavaduotoja H. Varnienė (protokolo priedas Nr. NP-2/1)

Pirmininkė pasiūlė pereiti prie ketvirto darbotvarkės klausimo „2017 m. Fondo pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas“ (pridedama).

Pirmininkė pristatė tarybai Fondo pajamų ir išlaidų sąmatą:

Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo 2017 metų sąmatą sudaro 1.313.000,00 Eur (vienas milijonas trys šimtai trylika tūkstančių eurų), iš jų 13.100,00 Eur (trylika tūkstančių vienas šimtas eurų) skirta Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo administravimo išlaidoms (1 procentas metinio Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo biudžeto, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38 straipsnio 3 punkte), t.y. 8.000,00 Eur (aštuoni tūkstančiai eurų) darbo užmokesčio išlaidoms, 2.500,00 Eur (du tūkstančiai penki šimtai eurų) socialinio draudimo įmokoms, 2.600,00 Eur (du tūkstančiai šeši šimtai eurų) ekspertų išlaidoms bei 1.299.900,00 Eur (vienas milijonas du šimtai devyniasdešimt devyni tūkstančiai devyni šimtai eurų) skirta projektams.

Tarybos narė G. Maksimaitytė kreipėsi į posėdžio dalyvius su klausimu dėl Fondo ženklo sukūrimo. Kokiomis lėšomis būtų galima apmokėti jo sukūrimą? Gal tai turėtų būti stiliaus knygos sukūrimas?

Kadangi Fondo pajamų ir išlaidų sąmatoje nėra numatyta eilutės tokioms išlaidoms, lėšas būtų galima imti iš administravimo išlaidų, mažinant darbo užmokestį administratoriui. Buvo svarstyta galimybė raštu kreiptis į SAM vadovybę dėl lėšų skyrimo Fondo stiliaus knygos sukūrimui.

Taryba vienbalsiai pritarė 2017 m. Fondo pajamų ir išlaidų sąmatai.

Fondo pirmininkė kreipėsi į Fondo administratorių su prašymu, kitam Tarybos posėdžiui parengti informaciją apie šiai dienai jau išmokėtų lėšų kiekį, kiek yra pateiktų mokėjimo prašymų, kiek projektų yra įgyvendinta, kaip atrodo lėšų naudojimo srautai.

Taryba svarstydamą penktą posėdžio darbotvarkės klausimą susipažino su pareiškėjo „Budora“ prašymu, jį išnagrinęjo ir priėmė sprendimą, kad Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo (toliau – Fondo) kompetenciją ir įgaliojimus nustato Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 38¹ straipsnis (toliau – Įstatymas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 18 d. nutarimas Nr. 1197 „Dėl Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo nuostatų ir Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo tarybos sudėties patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas). Vadovaujantis Fondo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1197 „Dėl Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo nuostatų ir Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo tarybos sudėties patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) Fondo lėšas skirsto ir projektus vertina Fondo taryba (toliau – Taryba). Vadovaudamiesi Nuostatų 8 punktu, Tarybos nariai, ekspertai, kiti tarybos posėdyje dalyvaujantys asmenys, pasirašo nešališkumo deklaraciją, kurioje pasižada objektyviai, dalykiškai, be išankstinio nusistatymo, vadovaudamiesi lygiateisiškumo principu atlikti savo pareigas, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto ir, esant jo grėsmei, nedelsdami pranešti apie tai Tarybos pirmininkui, nariams ir nusišalinti nuo pareigų atlikimo, ir konfidencialumo pasižadėjimą, kuriuo įsipareigoja gautą konfidencialią informaciją naudoti tik siekdami atlikti pareigas Taryboje. Konkurso organizavimo tvarką reglamentuoja Projektų, finansuojamų Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis, konkursų organizavimo ir šių projektų finansavimo sutarčių sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašas, patvirtintas Tarybos 2016 m. gegužės 12 d. posėdžio protokolu Nr. NP-9. Taryba, priimdama sprendimus dėl 2016 m. Fondo lėšų skyrimo, vadovavosi Įstatymu, Nutarimu ir kitais teisės aktais bei įvykdė visus jai numatytus įpareigojimus. Vertinimai dėl konkurse dalyvavusių paraiškų yra užfiksuoti Tarybos posėdžių protokoluose, kurie viešai skelbiami Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje adresu: <http://sam.lrv.lt/lt/darbo-grupes/valstybinis-visuomenes-sveikatos-stiprinimo-fondas>. Vadovaujantis šiuo sprendimu Taryba kreipėsi į Fondo administratorių su prašymu, parengti atsakymą sporto kubui „Budora“.

Diskutuojat dėl šešto darbotvarkės klausimo Taryba aptarė Fondo metinės ataskaitos rengimo klausimus. Ataskaitoje teikiamos informacijos apimtis bei pačios ataskaitos formą.

Fondo administratorius informavo Tarybą apie rengiamus Projektų, finansuojamų Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis, konkursų organizavimo ir šių projektų finansavimo sutarčių sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašo pakeitimus, atsižvelgiant į Tarybos narių pastabas ir pasiūlymus.

Posėdžio pirmininkė

Posėdžio sekretorė

Inga Juozapavičienė

Rinalda Akelytė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA
VALSTYBINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO FONDO TARYBOS
POSĖDŽIO PROTOKOLO PRIEDAS

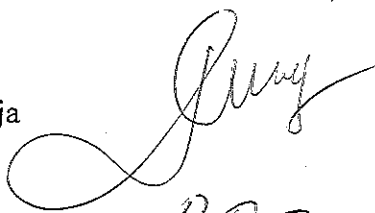
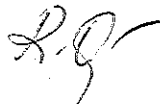
2017 m. vasario 8 d. Nr. NP-2

Vilnius

Kadangi trečias darbotvarkės klausimas „Prof. I. Misevičienės kreipimosi į Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetą svarstymas“ susijęs su Fondo pirmininkės asmeniu I. Juozapavičienė nusišalino nuo klausimo svarstymo. Posėdžio pirmininkavimą perėmė Fondo tarybos pirmininko pavaduotoja H. Varnienė.

Tarybos nariai susipažinę su Prof. I. Misevičienės kreipimusi ir aptarę jį posėdžio metu konstatavo, kad Fondo taryba savo veikloje vadovaujasi teisės aktų numatytais reikalavimais, todėl Taryba nemano, kad buvo pažeistos teisinės procedūros. Visi Fondo tarybos posėdžių protokolai ir su Fondo veikla susijusi informacija viešai skelbiama Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje. Taryba pavedė Fondo administratoriui, vadovaujantis šia Tarybos nuomone parengti atsakymą prof. .I. Misevičienei bei Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui.

Fondo tarybos pirmininko pavaduotoja

Henrika Varnienė

Posėdžio sekretorė

Rinalda Akelytė

